

Oud Deventer

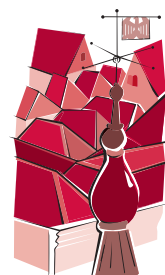

Nieuwsbrief van de Stichting Oud Deventer

PAG. 2 *Van de redactie* PAG. 2 *Van de voorzitter* PAG. 3 *Uitreiking Harry Rademaker Prijs 2017* PAG. 5 *En de winnaar is...*
PAG. 6 *Waterfgoedbeleid van Waterschap Drents Overijsselse Delta* PAG. 8 *Boekbespreking: Een stadswandeling
zonder wandelroute* PAG. 10 *Het Stratenboek moet uit de la* PAG. 13 *Jaarverslag over 2017 van SOD*

41 / juni 2018

van de *redactie*

In november 2017 is voor de tweede keer de Harry Rademaker Prijs uitgereikt. Daaraan zijn in deze aflevering van onze *Nieuwsbrief* twee artikelen gewijd. Het ene is een impressie van de prijsuitreiking, geschreven door Neelco Osinga, het andere een weer-
slag van een interview met prijswinnaar Jeroen van den Adel, afgenomen door Aly Dijkstra.

Ria de Oude-de Wolf vraagt uw aandacht voor het *Stratenboek*, een zeer waardevol document dat in 1998 is samengesteld in opdracht van de gemeente Deventer en dat niet in de vergetelheid mag raken.

De stedenbouwkundige structuur van de oude binnenstad is in het stratenplan grotendeels bewaard gebleven

De Stichting Oud Deventer overweegt al enige tijd haar werkterrein uit te breiden, niet alleen buiten het oude stadscentrum, maar zo mogelijk ook naar het buitengebied van de gemeente Deventer. Een weer-
slag hiervan is een bijdrage van onze gastauteur, Chris Griffioen, over het erfgoedbeleid van het Waterschap Drents Overijsselse Delta.

Ook Herman Vrieling snijdt met zijn bespreking van *Beeldschoon Deventer 1250 jaar* door Henk van Baalen zo'n nieuw aandachtsveld aan, namelijk kunst in de openbare ruimte.

Ten slotte schrijft Neelco Osinga het gebruikelijke jaarverslag van de SOD.

2

van de *voorzitter*

Op het moment dat ik dit schrijf is de collegevorming voor een nieuwe wet-
houdersploeg voor onze gemeente in volle gang. Ook wij hebben ons bij de formateur gemeld met ons tienpuntenplan voor de komende raadsperiode. Samen met Heemschut en Stichting Industrieel Erfgoed Deventer hebben wij een actieplan opgesteld voor het behoud en de versterking van ons historisch erfgoed. Onder het motto "Investeren in Erfgoed loont" geven wij concreet aan op welke wijze het nieuwe college onze bijzondere monumentenstad nog mooier en cultuurhistorisch waardevoller kan maken.

Helaas heeft Deventer bij de landelijke BNG-erfgoedprijs misgegrepen. Jammer voor de stad, maar aan de andere kant wel begrijpelijk vanwege het ook in mijn ogen zwakke beleid van het vorige college op het terrein van de monumentenzorg. Er is geen afdoende bescherming van onze cultuurhistorische waarden, doordat het opstellen van de daarvoor benodigde cultuurhistorische waardenkaarten al jaren vertraging heeft opgelopen. Naar mijn overtuiging is de geringe belangstelling van het vorige college voor het monumentenbeleid debet daaraan, en als gevolg daarvan de forse bezuinigingen in personeel en financiële middelen. Men teert op oude roem en de bezoekersaantallen van een aantal festivals, maar heeft geen aandacht voor erfgoed, zoals we hebben gezien bij de plannen voor het Sluiskwartier en de inrichting van het Grote Kerkhof. Ook de voorgenomen herstructurering van de Oosterwechelsweg is een goed voorbeeld van het compleet negeren van de erfgoedwaarde van dit beschermd dorpsgezicht.

De gezamenlijke erfgoedorganisaties hebben veel te bieden. Een groot aantal gemotiveerde vrijwilligers is actief op het gebied van onderzoek, het geven van adviezen en het vergroten van het draagvlak voor erfgoed, zowel binnen als buiten onze gemeente. Laten we hopen dat we samen met de gemeente de ambitie kunnen waarmaken om in de komende raadsperiode wel in aanmerking te komen voor de BNG-erfgoedprijs.

Bert Renkema, voorzitter

Uitreiking Harry Rademaker Prijs 2017

Op 22 november 2017 werd tijdens een geanimeerde bijeenkomst in het Kunstenlab aan het Havenplein voor de tweede maal de Harry Rademaker Prijs uitgereikt. Met deze prijs wil de Stichting Oud Deventer (SOD) architecten, ontwikkelaars en stadsbestuur stimuleren aandacht te besteden aan ons gebouwde erfgoed. De naam van de prijs is een eerbetoon aan de architect Harry Rademaker, voorheen bestuurslid van onze stichting.

Foto boven:
Burgemeester Heidema reikt
Jeroen van den Adel, de prijswinnaar, een oorkonde uit

et thema was dit jaar herbestemming. Uit een lijst met vijftien projecten had het bestuur er vier geselecteerd:

- Le Clercq planontwikkeling: verbouwing van Nieuw Rollecate aan de Tesschenmacherstraat tot woonzorgcomplex. Als huishoudschool verwierf Rollecate een grote reputatie. Met zijn tijdelijke kunstenaarsateliers overleefde het gebouw en hield betekenis voor de buurt. Als woonzorgcentrum kreeg het een nieuwe betekenis.
- De N.V. Bergkwartier: verbouwing van Pakhuis Ten Hove aan de Bergpoortstraat tot kantorencomplex. Het omringende gebied werd al eerder ontwikkeld dan dit monument. De decennialange belofte is nu ingelost.
- Jeroen van den Adel (AdVicus Projectontwikkeling: verbouwing van de Kofferfabriek aan het Havenplein. Ook het Havenkwartier is een lang sluimerende belofte. De kofferfabriek

(later kringloopwinkel) is tot woonwerkruimten getransformeerd.

- Gabriël Bosch (1618 Vastgoed): omvorming van de Gasfabriek aan de Zutphenseweg tot een Business Innovatie Campus. Het terrein aan de Zutphenseweg heeft een enorme omvang. De ontwikkelaar durfde het aan gebouw voor gebouw te ontwikkelen. Daarbij ging hij uit van de kwaliteiten die nog aanwezig waren. Waar nodig bouwde hij er een stukje bij op een manier die direct de herstructurering zichtbaar maakt.

De winnaar

Uit deze vier moest de jury een keuze maken. De jury bestond uit Dirk Baalman, oud-directeur van het Oversticht, Mieke Conijn, directeur van het Kunstenlab, en Eric Giesbers, voorzitter van de Stichting Industrieel Erfgoed SIED. Burgemeester Heidema maakte de prijswinnaar bekend, namelijk Jeroen van den Adel, voor de verbouwing van de Kofferfabriek. De basis van de Kofferfabriek is een zogenaamde Nissenhut, een bouwwerk met een dakconstructie van gedeelde ronde spanten. Deze bouwwijze werd in de Eerste Wereldoorlog ontwikkeld door ingenieur Nissen. In de Tweede Wereldoorlog werd hij veel gebruikt als huisvesting voor militaire eenheden. Later werd de Nissenhut een onderdeel van het Marshallplan. De spanten werden in delen vervoerd en snel gemonteerd via flenzen. Zo is ook de Kofferfabriek tot stand gekomen. Bij de restauratie zijn de spanten hergebruikt en zichtbaar gebleven.

De burgemeester las het juryrapport voor (u kunt het elders in deze *Nieuwsbrief* lezen). In zijn toespraak wees de heer Heidema verder op

het belang van ons erfgoed en de samenwerking met de SOD. Hij reikte de prijs uit, die bestond uit een kunstwerk van Jeanette Knigge, een baksteen waaruit nieuw leven (zilveren paddenstoelen) ontspruit. De kunstenaar gaf zelf een korte toelichting bij haar werk. De drie andere kandidaten kregen elk een oorkonde.

Dirk Baalman over hergebruik

Over het thema van hergebruik gaf Dirk Baalman een boeiende presentatie.

Foto: Van den Adel

De Koffierfabriek: het interieur vóór de renovatie

Hergebruik is van alle tijden, zo liet hij zien. Oude Romeinse bouwwerken werden massaal als steengroeve gebruikt. En tegenwoordig zien we lege fabriekshallen als decor voor modeshows, autopresentaties en andere manifestaties, vanwege de sfeer. Praktische overwegingen speelden bijvoorbeeld een rol bij de oude Gieterij van Stork (Hengelo). Het ROC van Twente wilde een schoolgebouw dat zich zou onderscheiden en vond dat in de Gieterij. De enorme hal voegde in één klap alle gangen en hallen van de school samen in een spectaculaire ruimte, waaraan de schoollokalen werden toegevoegd. De opleidingen voor de nieuwe maakindustrie zitten nu dus in een gebouw van de oude maakindustrie.

Aan hergebruik kan ook schraalheid of armoede ten grondslag liggen. In de vastgoedwereld werd hergebruik in de vette jaren niet erg voor vol aangezien. Er viel veel geld te verdienen door steeds weer akkers en weilanden te bebouwen. In de crisis kantelde dat beeld. De interesse voor hergebruik wakkerde weer aan, ook van die nutteloze kantoor meters uit de tijd van overproductie, die kantoor kolossen van bekende architecten met in verschillende steden dezelfde ontwikkelaars. De belangrijke les uit die periode is in een eenvoudige formule te vatten: we moeten het niet hebben over vastgoed,

maar over gebouwen. En een gebouw is vastgoed met ruimtelijke kwaliteit (gebruikswaarde, toekomstwaarde, belevingswaarde): $G(\text{ebouw}) = V(\text{astgoed}) + R(\text{uimtelijke})Q(\text{ualiteit})$. Niemand gaat naar Waanders in de Broeren (Zwolle) om het interessante vastgoed. Men is geïnteresseerd in de Broerenkerk als gebouw, om zijn belevingswaarde. Door zo naar gebouwen te kijken, kunnen we een nieuwe visie ontwikkelen op de potenties en de betekenis. Soms is een ingreep noodzakelijk, zoals bij de oude rechtbank in Zwolle, thans Museum de Fundatie.

We zijn ook anders gaan kijken naar de openbare ruimte. We accepteren niet meer dat er uitsluitend rekenmeesters naar kijken. Den Haag zag dit al eind jaren zestig in en verbood parkeren op het Binnenhof, dat tot dan toe vol had gestaan met auto's. Deventer doet daar aanmerkelijk langer over, zie het Grote Kerkhof.

Advertentie

Nu ook klassieke CD's in het boekenpaleis

Praamstra

boekhandel

Keizerstraat 2 (hoek Walstraat). Deventer
Telefoon [0570] 675925
www.boekhandelpraamstra.nl

Foto: Van den Adel

De Koffierfabriek: het interieur na de renovatie

Dirk Baalman introduceerde een 'slooppladder' om te bepalen wat er kan worden hergebruikt en wat niet. Het principe is M-M-U-S:

1. Monumenten sloop je niet ('hitlist').
2. Waar de Markt van houdt, sloop je niet.
3. Waar Uitstel kan, zoek je naar 'tijdelijk'.
4. Sloop van de rest ('shitlist').

Deventer heeft deze uitgangspunten in veel opzichten voortreffelijk toegepast. Kijk naar de geschiedenis van Bergkwartier en Raambuurt. Het kapitaal van de binnenstad is de goeddeels bewaarde stedenbouwkundige structuur. Hierin is veel geïnvesteerd. Het meeste staat er nog, hergebruikt als de gewoonte zaak van de wereld.

Neelco Osiinga

En de winnaar is...

Jeroen van den Adel, eigenaar van AdVicus BV

Op 22 november vorig jaar kreeg hij de Harry Rademakerprijs voor de ontwikkeling van de Kofferfabriek in het Havenkwartier. De jury vond het lastig om een keuze te maken, want alle vier de genomineerde projecten voldeden aan de gestelde criteria. Daarom is er vooral gelet op lef en op het vermogen van de initiatiefnemer om het proces van concept tot in detail te beheersen. De mooiste en meest overtuigende combinatie van lef en procesbeheersing zag de jury bij de Kofferfabriek.

Op 22 november vorig jaar kreeg hij de Harry Rademakerprijs voor de ontwikkeling van de Kofferfabriek in het Havenkwartier. De jury vond het lastig om een keuze te maken, want alle vier de genomineerde projecten voldeden aan de gestelde criteria.

Daarom is er vooral gelet op lef en op het vermogen van de initiatiefnemer om het proces van concept tot in detail te beheersen. De mooiste en meest overtuigende combinatie van lef en procesbeheersing zag de jury bij de Kofferfabriek.

In het juryrapport staat: "Dit project voegt zich precies in de ontwikkelingsdoelstellingen van het Havenkwartier. Het is met visie, lef en ondernemingsgeest aangepakt. Dat valt hier op, omdat het om een relatief jonge en kleine ontwikkelaar gaat. Door zelf de kopers te selecteren heeft de ontwikkelaar erop kunnen sturen dat er interessante woningen of bedrijfsunits zijn ontstaan, gerealiseerd door mensen die echt in het Havenkwartier en in de gebouwkwaliteiten van deze fabriek zijn geïnteresseerd. Er is wel enige bewondering voor de volharding van de initiatiefnemers, die de visies voor het Havenkwartier weliswaar uitvoeren en versterken, maar in de uitvoering toch de taaiheid van de gemeentelijke bureaucratie moesten overwinnen."

Ander werk

In een interview met Jeroen blijkt dat hij verrast was door het oordeel van de jury.

Hij is ruim zestien jaar zelfstandig actief op het gebied van vastgoed, adviseert en ontwikkelt voor derde partijen en steeds vaker voor eigen rekening en risico. Zo heeft hij een voormalige ambachtsschool in Winterswijk ingedeeld in woningen die casco zijn verkocht; iets nieuws in die regio. In Deventer is de Platvoetschool omgebouwd tot bungalows, en in Nijmegen en Utrecht was hij als adviseur betrokken bij grootschalige projecten van CineMec. Ook in Heerde wordt een school omgebouwd tot woningen.

Nu is hij in Deventer bezig met de Broodfabriek, waar in het bestaande gebouw 'energie nul-op-de-meter'-woningen worden gerealiseerd. De voormalige Davo (haarden)fabriek in het Havenkwartier wordt getransformeerd tot Energiefabriek, een duurzaam verzamelgebouw voor ondernemende en creatieve types. Het karakteristieke deel wordt gerenoveerd, uiteraard zonder gasaansluiting, een deel betreft nieuwbouw. Andere projecten in Deventer en elders zijn in diverse stadia van voorbereiding.

Visie

Jeroen heeft een voorkeur voor transformatieprojecten en projecten met een grote invloed van de eindgebruiker. Bij al die projecten speelt duurzaamheid een belangrijke rol: hergebruik van panden, energie uit andere dan fossiele bronnen, dakconstructies, zonnepanelen, isolatie, glasoppervlakken. Hij houdt waar mogelijk de verkoop in eigen hand, omdat bij dit soort projecten het contact met en de wensen van de toekomstige bewoners en gebruikers belangrijk zijn. Dan kan hij ook voorlichting geven over alle aspecten van duurzaamheid die bij de verbouwingen komen kijken en zo nodig doorverwijzen naar specialisten. Het kost veel tijd en energie, maar het is een plezierige manier van werken en het resultaat is meestal heel bevredigend.

Het overleg met gemeenten is soms een moeilijk punt; ze kunnen argwanend zijn of met oude gegevens werken, en afdelingen werken nog wel eens langs elkaar heen.

Laatste vraag: "Waarom staat het winnen van de Harry Rademaker Prijs niet op je website?" Antwoord: "Ja, dat moet nog. Misschien ben ik een beetje te bescheiden."

Aly Dijkstra

Watererfgoedbeleid van Waterschap Drents Overijsselse Delta

Doorgaans houden erfgoedorganisaties zoals de SOD zich bezig met gebouwen of ensembles. Maar ook waterschappen beheren erfgoed en dan gaat het om zaken zoals oude gemalen, sluizen en dijkstoelen. Verder wil het Waterschap Drents Overijsselse Delta in de naaste toekomst meer aandacht besteden aan bijvoorbeeld historische waterlopen, verdedigingslijnes, oude dijken en oude materialen..

et waterschap gaat ervan uit dat het een maatschappelijke verantwoordelijkheid bezit die verder reikt dan alleen de zorg voor veiligheid (dijken), droge voeten (waterhuishouding) en schoon water (waterzuivering). Het is zich ervan bewust dat het daarnaast erfgoed beheert dat een verhaal vertelt over de geschiedenis en dat daarom dat niet verloren mag gaan.

Huidig beleid

Het huidige beleid voor het watererfgoed is in 2008 opgesteld met behulp van en in samenwerking met het Oversticht. Om ervoor te zorgen dat de middelen voor het erfgoed transparant, efficiënt en doelmatig ingezet worden, is er een aantal categorieën omschreven.

De elementen zijn ingedeeld naar:

de mate waarin het waterschap er verantwoordelijkheid voor draagt, de cultuurhistorische waarde en de kansen die ze bieden voor de profilering van het waterschap.

In de eerste categorie vallen de elementen die nog een functie hebben bij het waterbeheer, een hoge cultuurhistorische waarde bezitten én goede kansen bieden voor de profilering van het waterschap. Een voorbeeld hiervan zijn een aantal dijkstoelhuisjes tussen Zwolle en Deventer, het gemaal Ankersmit in Deventer en de dijkpalen. Deze elementen zijn in beheer en onderhoud bij het waterschap en worden door het waterschap gefinancierd.

Dijkstoel aan de IJsseldijk in Diepenveen

Dijkpaal

Elementen die geen relatie hebben met de taken van het waterschap en cultuurhistorisch weinig waardevol zijn, vallen in de laatste categorie en komen niet in aanmerking voor financiering of subsidiëring vanuit het waterschap. Hieronder vallen onder andere veel bruggen die eigendom zijn van gemeenten of particulieren.

Voor de categorie met elementen die geen functie (meer) hebben maar wel een hoge cultuurhistorische waarde, de tweede dus, wil het waterschap zorgen voor cofinanciering of subsidieverlening. Hiervoor is jaarlijks een beperkt bedrag beschikbaar (bij waterschap Groot Salland was dit 40.000 euro per jaar). Een voorbeeld is de IJssellinie tussen Deventer en Olst.

Hensbekers of waterschapsglazen, gebruikt door de bestuurders van waterschappen in hun herenkamers

Voor historische waterlopen of kanalen is nauwelijks beleid geformuleerd. Het is wel zo dat bij het ontwikkelen van gebieden de geschiedenis van de waterlopen aandacht moet krijgen. Ook voor de historische dijken en waterkeringen zoals de Snipperlingsdijk en de Deventerdijk voelt het waterschap zich op historische gronden verantwoordelijk, maar niet in praktische en financiële zin. Informatie over het watererfgoedbeleid is te vinden op de website <https://www.wdo-delta.nl/wdodelta-kaart/>. Naast de overzichtskaarten met de watererfgoedelementen is onder

IJssellinie: inlaatwerk

Foto: HenkVD

het kopje Subsidiereregeling ‘Watererfgoed’ de beleidsregel subsidieverordening te vinden met het aanvraagformulier voor subsidie en de bijlagen met rapportages van het Oversticht over het watererfgoed.

Nieuw beleid

In 2016 is het Waterschap Drents Overijsselse Delta ontstaan door een fusie van de waterschappen Groot Salland en Reest en Wieden. Het is de bedoeling om dit jaar het beleid van de voormalige waterschappen te harmoniseren en aan te passen, ook op het gebied van erfgoedbeheer. Daarbij blijft de maatschappelijke verantwoordelijkheid die het waterschap heeft voor de instandhouding van het watererfgoed, het belangrijkste uitgangspunt. De voornaamste verandering van het nieuwe beleid is dat het er meer op gericht zal zijn het watererfgoed in te zetten om inwoners en ondernemers meer bewust te maken van de hoofdtaken van het waterschap: de zorg voor veilig, voldoende en schoon water. Naast de specifieke watererfgoedelementen zoals oude gemalen, dijkstoelen, bruggen en dijkpalen zal er ook meer aandacht gegeven worden aan landschappelijke structuren zoals de historische dijken en waterlopen, kanalen, polders en oude verdedigingswerken. In tegenstelling tot de genoemde specifieke watererfgoedelementen is er geen goed beeld welke

Snipperlingsdijk

waardevolle oude gereedschappen, materialen en historische documenten er verder bestaan. Deze zijn op verschillende plaatsen ondergebracht (waterschap, gemeente, provincie). Het waterschap heeft zelf geen archief. Het is de bedoeling om deze oude materialen, gereedschappen en papieren te inventariseren en in kaart te brengen waar ze zich bevinden. Het is dan mogelijk om deze voorwerpen te gebruiken voor onder andere communicatie en onderwijs en ze uit te lenen ten behoeve van bijvoorbeeld tentoonstellingen.

Bij het opstellen van het nieuwe beleid wordt samengewerkt met de erfgoedvereniging Heemschut, die ook streeft naar een intensiever contact met de waterschappen over het erfgoed. Onlangs heeft Heemschut een verkennend onderzoek uitgevoerd en geconstateerd dat de verschillende waterschappen in Nederland nogal verschillend omgaan met het erfgoed. De Drents Overijsselse Delta is er in ieder geval serieus mee bezig. Als het nieuwe plan gereed is, zal er in de *Nieuwsbrief* melding van worden gemaakt.

Chris Griffioen

Gemaal Ankersmit, Deventer

Een stadswandeling zonder wandelroute

H.J. van Baalen
Beeldschoon Deventer 1250 jaar
Fotografie: Rob Brendel, Twello

Deventer 2017
ISBN/EAN: 978-90-827855-0-0
NUR 685
Prijs: € 22,50
Verkrijgbaar: Boekhandel Praamstra

Deze keer is onze boekbespreking gewijd aan Henk van Baalens *Beeldschoon Deventer*. Hiermee pakken wij de draad weer op van de bijdrage van Ruud Johannes over 'Bijzondere muren en wanden in Deventer' in *Nieuwsbrief 36*. Tussen de beschrijvingen en foto's van beeldende kunst in Deventer vinden we ook nu weer muurreclames, muurschilderingen en decoratieve gevels.

Deze muurreclame op Grote Kerkhof 36 past in de reeks 'bijzondere muren en wanden in Deventer', waarover Ruud Johannes een bijdrage schreef in *Nieuwsbrief 36*

Beeldschoon Deventer is een vernieuwde en uitgebreide uitgave van *Beeldend Deventer* (Twello 1998) door H.J. van Baalen en H.J.M. Oltheten. De oude editie was beperkt tot de binnenstad, alleen werd aan het eind nog even stilgestaan bij kunstwerken buiten het centrum. Het boek is geactualiseerd en schenkt nu meer aandacht aan kunst in

een veel ruimer deel van de stad. Nieuw is bijvoorbeeld een foto van Europa en de Stier door Pieter d' Hont in het Oude Plantsoen (pag. 149 en omslag).

Eigenlijk ben ik hier wel benieuwd of de kunstenaar behalve de verbeelding van een mythologische voorstelling ook een eerbetoon aan de Europese

samenwerking heeft bedoeld. Daar aan hadden wij in Nederland op dat moment, in 1963, immers voor een belangrijk deel onze snel groeiende welvaart te danken. En waar is het verhaal dat de stier zijn staart kwijt is geweest? Waarschijnlijk niet door toedoen van anti-Europese activisten, maar van ordinaire dieven die een centje aan het brons wilden verdienen. Het standbeeld van president Steyn is beslist

wel het doelwit geweest van activisten. In augustus 2017 is het nog beklad met het woord 'racist'. En ik herinner mij dat in de tijd van de apartheid zijn gezicht meerdere keren zwart geverfd is geweest. Zulke verhalen vertellen dat kunst ook een betekenis kan krijgen die door de kunstenaar nooit bedoeld is. Om nog even op de vergelijking met *Beeldend Deventer* terug te komen, jammer dat in de nieuwe versie de (beknopte) literatuurlijst en de biografieën van de kunstenaars ontbreken.

De opzet van het boek

De schrijver heeft gekozen voor een bespreking per straat in alfabetische volgorde. Daarbij begint hij bij de binnenstad, zoals gezegd het onderwerp van de uitgave van 1998. Daar zijn nu de afdelingen 'Grachtengordel & Oude Plantsoen', 'Buiten het centrum' en 'Varia' aan toegevoegd, ook weer alfabetisch per straat opgezet. Voor een vol-

Kleine Overstraat 2: Binnen een eenvoudige, stoere omlijsting ontwierp de Deventer architect M. van Harte deze deur met lantaarns (Art Nouveau).

Foto links.
Achter de Muren-Duimpoort 1:
evenwichtig en voornamelijk is de
classicistische deuromlijsting
uit 1825-30 van Achter de
Muren Duimpoort 1
(foto Rob Brendel)

Foto linksonder.
Abstract mozaïek door Daniël
Weijl, boven de personeelsin-
gang van de Openbare Biblio-
theek aan de Kleine Overstraat
(foto Rob Brendel)

Foto onder.
Henk van Baalen was aanwe-
zig bij de onthulling van dit
nieuwe kunstwerk door Willem
Oosterwerk op de Beesten-
markt. Het verwijst naar de
vroegere functie van het plein

gende uitgave is het misschien een idee om het hoofdstuk 'Varia' te vervangen door een deel dat zich beperkt tot een bepaald thema, bijvoorbeeld uithangborden. Mooi is dat Henk van Baalen in zijn speurtocht naar beeldende kunst en kunstnijverheid in Deventer in de openbare ruimte zijn lezer attent maakt op menig pareltje dat deze tot dusver niet had opgemerkt. Interessant is dat de schrijver hierbij bijvoorbeeld ook de kogel betreft die is ingemetseld in de gevel van de Bergkerk. Onbedoelde kunst misschien? Of moderne kunst, een *objet trouvé* (gevonden voorwerp) dat verheven is tot kunst?

Tot slot

Veel ornamentiek maakt een integraal onderdeel uit van architectuur, een thema dat *Beeldschoon Deventer* waardevol maakt voor de SOD. Dat is niet alles. Ook de SOD is al geruime tijd bezig haar werkterrein uit te breiden naar stadsdelen buiten het oude centrum, zoals bijvoorbeeld blijkt uit ons onderzoek naar architectuur

in Deventer in de tijd van het interbellum. Wij overwegen nu zelfs het erfgoed in het buitengebied in onze portefeuille op te nemen. Hetzelfde geldt voor kunst in de openbare ruimte. Daarvan geeft Van Baalens werk alvast een schitterende inventarisatie. Daarnaast is zijn boek – hoe kan het ook anders – een afspiegeling van zijn ervaring als stadsgids. Overal wijst hij wel op iets moois waar wat over te vertellen is. Het lijkt een stadswandeling, maar dan een zonder wandelroute. De lezer kan besluiten om zelf zijn wandelingen samen te stellen. Of hij maakt aan de hand van de prachtige foto's van Rob Brendel en de beschrijvingen van Henk van Baalen een aantal virtuele wandelingen langs al dat fraais vanuit zijn luie stoel. Voor bezoekers van Deventer is het prachtig vormgegeven boek een mooie herinnering. Voor de Deventenaar die houdt van zijn stad een mooi bezit, of een mooi geschenk voor vrienden of familie elders in of buiten Nederland.

Herman Vrieling

Het Stratenboek moet uit de la

Een kloek document, met het formaat van dubbel A4, en de titel *Stratenboek*. Het dateert uit 1998. Van iedere straat of steeg in de binnenstad is nauwkeurig aangegeven in beeld en taal hoe hij eruitziet, wat de moeite waard is om te behouden en welke ruimte er is voor aanpassing. Een belangrijk document dus om alle bouwplannen aan te toetsen. Maar het is een miskend document.

Het Stratenboek hoort bij een groter geheel, *Kwaliteit voor ogen, beeldkwaliteitsplan beschermd stadsgezicht Deventer*. Het doel van dit beeldkwaliteitsplan is concrete invulling te geven aan het beschermd stadsgezicht, een status die in 1988 door het rijk aan de binnenstad van Deventer is toegekend. In haar voorwoord bij het plan spreekt de wethouder met trots van bijzondere, unieke ruimtelijk-visuele kwaliteiten.

De historische stedenbouwkundige en architectonische structuur is in grote lijnen behouden gebleven, en de stad is ontsnapt aan de rigoureuze ingrepen zoals die in de jaren vijftig en zestig in vele historische stadskernen zijn geweest. Maar er moet ook geleefd kunnen worden; mensen moeten er kunnen wonen en werken, het moet aantrekkelijk zijn er te winkelen, er moet van alles geregeld worden voor het verkeer. De noodzakelijke aanpassingen mogen niet ten koste gaan van het historische karakter, want dat ziet de gemeente als een aanzienlijke economische waarde. "De cultuurhistorie is geen remmende factor, maar juist uitgangspunt en katalysator in het ontwikkelingsproces van de stad". Vooral de middeleeuwse stedenbouw maakt Deventer uniek, maar ook de omringende gedeelten van de stad moeten aantrekkelijker worden en meer allure krijgen, zoals de grachtenzone.

Het beeldkwaliteitsplan

In het beeldkwaliteitsplan wordt voor de onderzochte stadsdelen een gedegen analyse gemaakt van de waardevolle stedenbouwkundige en architectonische structuur, die als basis dient voor het gemeentelijke beleid.

Er is aandacht voor heel veel aspecten, zoals het aanzien van de gevelwanden, materiaalgebruik, kleurstellingen, gevelvormen, mate van detaillering, rooilijn, bestrating, aard van de kavels en zichtlijnen. De uitgangspunten zijn algemeen van aard. Om een voorbeeld te noemen: de auteurs constateren dat in de bebouwingswanden in het centrum de eeuwen afleesbaar zijn. Daarom vinden ze dat nieuwe ontwerpen geen herhaling van de oude moeten zijn, maar wel moeten aansluiten bij de bestaande. Dat is goed gelukt in de nieuwbouw van 1987 van Theo Bosch aan het Sijzenbaanplein vanwege het gebruikte materiaal, de toegepaste kleuren, de maat en schaal van de gevelindeling en de detailleringen. En het is misgegaan bij het Noorderbergcomplex, niet passend in de stedenbouw en met verstoringende materialen zoals het blauw gecoat spiegelglas en het goedkoop ogende plaatmateriaal.

De auteurs hebben Deventer ingedeeld in drie stadsdelen met ieder hun eigen identiteit: de middeleeuwse dichtbebouwde kern, de negen-

Kenmerkend voor de oude binnenstad zijn de smalle percelen en de daarmee samenhangende verticaliteit. Daar sluit deze nieuwbouw in de Polstraat prachtig op aan

Tekening uit het Stratenboek van een gevelwand aan de Golstraat

Actuele foto van dezelfde gevelwand

tiende-eeuwse schil tussen de stad en de vesting-gracht, die ruimer van opzet is, en ten slotte het weidse landschap van de IJssel en de groene Worp. Voor ieder deel gelden specifieke criteria. Groen is alleen wenselijk waar het de ruimtelijke structuur ondersteunt en dus maar mondjesmaat in het centrum.

De historische kern is op zijn beurt opgedeeld in zeven deelgebieden, ieder met hun eigen karakteristiek en functie. Zo typeren ze de Lange Bisschopsstraat met aangrenzende straten als winkelgebied en het Bergkwartier als woonbuurt met een grote mate van historiciteit. De eigen sfeer van ieder deelgebied moet tot uitdrukking komen. De samenhang ervan kan bijvoorbeeld aangegeven worden door overal dezelfde bestrating aan te brengen.

In vier afzonderlijke documenten worden uitgangspunten geformuleerd voor de openbare ruimte (onder andere winkelpuien, terrassen), voor nieuwbouw in het beschermd stadsgezicht, voor kleur- en materiaalgebruik bij monumenten en voor straatmeubilair. Vooral het straatmeubilair is de auteurs in 1998 een doorn in het oog; ze spreken van wildgroei en van een kakofonie, een ernstige verstoring van het gewenste rustige beeld.

Het Stratenboek

In het *Stratenboek* worden de stedenbouwkundige en architectonische kenmerken van het beschermd stadsgezicht uitgewerkt per deelgebied en per straat. Het is dus een verfijning van het meer globale beeldkwaliteitsplan. Van iedere straat uit het beschermd stadsgezicht is een bovenaanzicht getekend, met zicht op het dakenlandschap en op de

directe situering. Aan weerszijden zijn de gevelwanden getekend. Vaak zijn er foto's toegevoegd. Van iedere straat is een analyse gemaakt. Beschreven wordt waar hij precies ligt en hoe het karakter zich in de loop van de tijd ontwikkeld heeft, welke functie hij nu heeft (werken, wonen, winkelen), hoe de architectuur eruitziet en hoe de openbare ruimte eruitziet (rooilijn, straatmeubilair). Met name de architectuur wordt heel gedetailleerd beschreven, bijvoorbeeld over de Assenstraat: "Als gevolg van de smalle parcellering bezitten de wanden een sterke verticaliteit. Kelders vallen in het oog vanwege de hoge borstweringen en kenmerkende diefijzers". Ook het gebruikte materiaal en de kleurstelling krijgen ruim aandacht. Bij wijze van conclusie wordt aangegeven wat de gewenste beeldkwaliteit is. Bijvoorbeeld dat in de Assenstraat de brievenbussen zo veel mogelijk inpandig moeten worden aangebracht, de antiparkeerpalen moeten verdwijnen en dat bij nieuwbouw de verticaliteit moet worden gerespecteerd. Het *Stratenboek* is er dus op gericht per geval nauwkeurige, specifieke aanwijzingen te kunnen geven, gebaseerd op grondig onderzoek.

Straatmeubilair, volgens de auteurs van het *Stratenboek* op de verkeerde plek

Gemeentelijk beleid

De gemeenteraad heeft in 1998 het beeldkwaliteitsplan vastgesteld, maar het *Stratenboek* niet. Bureau SteenhuisMeurs, dat in 2012 in opdracht van de gemeente een beleidsadvies heeft geschreven voor de binnenstad, constateert dan ook dat in het beschermd stadsgebied en ruimten daar direct omheen het beeldkwaliteitsplan het belangrijkste toetsingsinstrument is voor zaken als vergunningen om monumenten te verbouwen, reclame-uitingen en nieuwbouw; het is in feite de welstandsnota voor het beschermd stadsgezicht. Voor de openbare ruimte is de

Het Sijzenbaanplein: een door de auteurs van het Stratenboek geprezen voorbeeld van stadsvernieuwing

Het Groenstraatje, een sprekend voorbeeld van het groene karakter van de Hoven

functie van het beeldkwaliteitsplan louter inspirerend, omdat de plannen niet te hoeven worden getoetst. De specifieke richtlijnen voor verbouwing, nieuwbouw en openbare ruimte uit het *Stratenboek* zijn nooit operationeel geworden. SteenhuisMeurs vraagt zich dan ook af of de intenties van de aanwijzing tot beschermd stadsgezicht op deze wijze wel worden waargemaakt. Weliswaar zijn vanaf 2010 de bestemmingsplannen gemoderniseerd waarin het beschermd stadsgezicht is geïmplementeerd (Binnenstad, Bergkwartier, IJsselzone Binnenstad en Singelgebied Binnenstad), maar ook dan blijft er nog te veel ruimte voor de goede wil van de plannenmaker, of juist het gebrek daaraan. Daarom pleiten de onderzoekers ervoor het beeldkwaliteitsplan te actualiseren, er een vollediger en meer geïntegreerd beeld in op te nemen van de openbare ruimte en ook de naoorlogse laag te beschrijven. Ook zij delen de binnenstad in, ditmaal in tien deelgebieden, die gedeeltelijk samenvallen met die van het beeldkwaliteitsplan. En ze wijzen op het belang van specifieke criteria per deelgebied.

Inmiddels heeft de gemeente de lang verwachte bouwhistorische waarden- en verwachtingenkaart voltooid. Deze geeft een inzicht in de monumentale waarde van gebouwd erfgoed, ook onder de oppervlakte.

Binnenkort wordt er een begin gemaakt met de Omgevingswet, die een breed kader heeft.

Een nieuw beeldkwaliteitsplan?

Dankzij het beeldkwaliteitsplan is er in de binnenstad al heel veel verbeterd. De Brink is autovrij geworden, om maar eens iets te noemen. Vrijwel alle uitgangspunten en richtlijnen uit dit document passen nog steeds in deze tijd, al kunnen sommige wel iets minder strikt worden geformuleerd. Er mag wel wat meer aandacht komen voor bomen en ander openbaar groen, voor binnenterreinen en voor de Worp.

De meest precieze aanwijzingen voor de ontwikkeling van het beschermd stadsgezicht staan nog steeds in het *Stratenboek*. Daarom is het te betreuren dat er in de praktijk zo weinig mee gedaan wordt. Niet alleen vanwege de vele uren die het moet hebben geleverd – de inventarisatie van gevelwanden was overigens al gemaakt voor het bestemmingsplan, maar vooral vanwege de praktische bruikbaarheid ervan. Uiteraard moet kritisch bekeken worden wat nog actueel is en wat niet, maar dan zou het uitstekende diensten kunnen bewijzen. Het is jammer dat Boreel, Raambuurt en Sluiskwar-

ter er niet in behandeld worden. Het rapport van SteenhuisMeurs beveelt terecht aan het beschermd gebied beleidsmatig uit te breiden tot het gebied binnen de singels inclusief het station.

Er is nog wel een wensenlijstje:

- Per straat aangegeven welke kenmerken essentieel zijn voor nieuwbouw in een van beide straatwanden;
- Het dakenlandschap van de binnenstad beschrijven met de kleuren en materialen ervan en criteria voor zaken als nieuwbouw, verbouw, dakterrassen en dakkapellen;
- Belangrijke zichtlijnen definiëren;
- Meer aandacht voor kunst in de openbare ruimte, waaronder ook gevelstenen en snijramen;
- Sterker inzetten op wonen boven winkels en afdwingen dat bovenverdiepingen apart toegankelijk worden.
- Als bindend element per stadsdeel eenheid in het straatmeubilair, dat past in het modebeeld van de naaste toekomst en bestand is tegen vandalisme. Eenheid ook door de bestrating, die geschikt is voor zwaar verkeer, en door een identieke lichtkleur, ook als de lampen vervangen worden. De ontsierende blindenstrepen vervangen door een systeem onder de bestrating.

Het is de moeite waard met het *Stratenboek* aan de slag te gaan. Het kan een vitaal onderdeel worden van een nieuw beeldkwaliteitsplan, waarin ook alle relevante rapporten en plannen zijn geïntegreerd die na 1998 zijn verschenen, zoals de nieuwe bestemmingsplannen, het rapport van SteenhuisMeurs en de bouwhistorische waarden- en verwachtingenkaart. Het *Stratenboek* verdient dat het breed toegankelijk wordt gemaakt door het te digitaliseren, want het is een bijzonder stuk. Veel andere monumentensteden moeten het zonder een dergelijk document doen.

Ria de Oude-de Wolf

Hier is de rooilijn van de Lange Bisschopstraat op een storende manier losgelaten.

Jaarverslag over 2017 van de Stichting Oud Deventer (SOD)

De SOD kan alleen effectief zijn als zij samenwerkt met andere betrokkenen. Het Dagelijks Bestuur is dan ook vaak in gesprek met de betrokken wethouders, de dienst monumenten van de gemeente, de Adviesraad Monumenten en de Planadviesraad Monumenten en Beschermd Stadsgezicht en met andere erfgoedorganisaties.

In enkele gevallen treedt de SOD met andere erfgoedinstanties gezamenlijk naar buiten, zoals bij de aanvragen om bepaalde monumentale panden aan te merken als gemeentelijk monument, of bij een brief aan de politieke partijen om in hun partijprogramma aandacht te besteden aan het behoud van ons erfgoed aan de hand van een concreet tienpuntenplan.

Bouwhistorische waarden- en verwachtingenkaart

De bouwhistorische waarden- en verwachtingenkaart is voltooid. Deze is zeer belangrijk voor de kennis van de bouw- en cultuurhistorie van ons erfgoed. Zulke kaarten zijn onmisbaar voor de analyses van de vroegere ruimtelijke ontwikkeling. Uitgangspunt is de Kadastrale Atlas van 1832. De SOD vindt dat de nu toegekende waarden volgens de cultuurhistorische waarden- en verwachtingskaarten moeten worden vastgelegd in een juridisch kader, zoals een monumentenlijst. De rijksoverheid loopt helaas achter op de planning omtrent het erfgoed en ruimtelijke ordening. De invoering van de Omgevingswet is zeker twee jaar vertraagd.

Sluiskwartier/Raambuurt

Na een intensieve gezamenlijke inspraakprocedure heeft de gemeenteraad besloten de plannen met het Sluiskwartier drastisch aan te passen. Zij gaat er niet langer van uit dat de gevelwand aan het Pothoofd volledig wordt gesloopt, maar dat waardevolle panden zullen worden gerestaureerd. De

opvallende ruimten zullen worden gevuld met gepaste nieuwbouw.

Een onderzoek naar de behoefte aan parkeerplaatsen in de binnenstad lijkt erop te wijzen dat vergroting van het bestaande parkeerterrein in het Sluiskwartier niet noodzakelijk is. De gemeente heeft echter wel besloten de tijdelijkheid op te heffen van de parkeergarage onder de Wilhelminabrug, thans gesierd met de naam Brinkgarage. Het convenant waarin was vastgelegd dat de garage zou worden ontmanteld, is daarmee opgeheven. De garage blijft bestaan. Wel zal de entree van deze garage beter aansluiten aan op de verkeersstromen.

De Harry Rademaker Prijs

De prijs wordt toegekend aan een persoon of instantie die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt voor het behoud van het Deventer onroerende erfgoed door renovatie, transformatie of hergebruik van (complexen van) gebouwen. Thema van dit jaar was herbestemming, dat wil zeggen dat een bestaand pand een andere functie krijgt. In het bijzonder voor panden met een zekere historische waarde is het van belang dat ze niet langdurig leeg komen te staan en zeker dat ze niet worden gesloopt.

Er is de laatste jaren meer leegstand gekomen, onder meer als gevolg van andere opvattingen over werkomstandigheden, ontkerkelijking, online winkelen en schaalvergroting in landbouw en onderwijs.

Toekennen van de Harry Rademaker Prijs eist deskundigheid. Daarom heeft de SOD een onafhankelijke jury benoemd:

Dirk Baalman, oud directeur van Oversticht Mieke Conijn, directeur van het Kunstenlab Eric Giesbers, voorzitter van de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer (SIED)

De jury heeft uit een longlist van vijftien projecten een shortlist gedistilleerd van vier. Uiteindelijk heeft zij gekozen voor de verbouwing van de Kofferfabriek aan het Havenplein door Jeroen van den Adel, eigenaar van AdVicous b.v., projectontwikkeling. De prijs bestond dit jaar uit een kunstwerk van Jeanette Knigge.

De tegenwoordige in- en uitgang van de Brinkgarage. Het is de bedoeling dat de entree beter zal aansluiten op de verkeersstromen

Brink 7-8 met zijn ontsierende serre

Daarnaast hebben de volgende onderwerpen hebben in 2017 aandacht gekregen van de Stichting Oud Deventer:

Nieuwe Markt, Gymnasium/MMS

Dit gebouw van architect W.P.C. Knuttel uit 1954 is een mooi voorbeeld van de wederopbouwarchitectuur in Deventer. Voor het pand is nog geen passende bestemming gevonden. Op instigatie van Heemschut heeft de gemeente het markante gebouw aangemerkt als gemeentelijk monument.

Sint Geertruiden Ziekenhuis en omgeving

De projectontwikkelaar is ook in dit verslagjaar nog niet gestart met de verbouw van het ziekenhuis. Concrete plannen hiervoor zijn nog onbekend. Evenmin is de bouw gestart van woonhuizen op de plek van het nieuwe deel van het ziekenhuis dat is gesloopt.

Stadstuin

Er bestaan plannen achter de ijssalon van Talamini een grote stadstuin in te richten, een "groene long" in de binnenstad. Het Dagelijks Bestuur heeft ter plekke de situatie bekeken met de heer E. Talamini en is enthousiast. De SOD zal de ontwikkelingen geïnteresseerd volgen.

Brink

Het leegstaande pand Brink 7-8 krijgt een herbesteding voor horeca. De SOD dringt erop aan de ontsierende serre te slopen dan wel te vervangen door een die past in de monumentale omgeving. De gemeente staat achter deze wens van de SOD.

Parkeersituatie op de Worp. Zal het blik verplaatst worden naar de Melksterweide?

Stationsomgeving

De SOD heeft er altijd voor gepleit de grens tussen de oude stad en het gebied daaromheen, de zogenaamde Oude Schil, zo goed mogelijke zichtbaar te maken. Er is toegezegd dat de plannen om de oude gracht weer aan te leggen, zullen worden uitgevoerd na voltooiing van de "Groene Wal", het gebied tussen de kantoorflat de "Leeuwenbrug" en de Schouwburg. Herstel van die gracht is dus op de lange baan geschoven. Het bestaande ingewikkelde verkeersknooppunt wordt nu aangepakt.

Opa-en Omadag

De SOD heeft geparticipeerd in de Opa-en Omadag op 30 september. Vanuit de Fermerie hebben kinderen met hun grootouders een fraaie wandeling gemaakt langs markante punten in het historische Deventer Noordenbergkwartier. Waarschijnlijk door het slechte weer viel de deelname tegen.

Herstel Grote Overstraat 54

Het in 2013 afgebrande pand is gekocht door een projectontwikkelaar, maar deze schijnt hiermee geen plannen te hebben. De SOD is bepaald niet ingenomen met de storende ruïne in de drukke, nauwe winkelstraat.

Beeld-kwaliteitsplan

Een werkgroepje van het bestuur onderzocht het beeld-kwaliteitsplan van de gemeente en deed daarover aanbevelingen. Het Dagelijks Bestuur van de SOD is in gesprek met de betrokken wethouders en de gemeentelijke dienst.

Planadviesraad Monumenten en Beschermd Stadsgezicht

Wanneer de agenda van de Planadviesraad Monumenten en Beschermd Stadsgezicht hiertoe aanleiding geeft, woont de secretaris van de SOD zittingen bij als toehoorder.

De rijbanen van de Singel naar de Handelskade en vice versa zijn klaar. Nu wordt de aansluiting op de Brinkgreverweg aangepakt

Op het Grote Kerkhof wordt nog steeds geparkeerd

Stadsstrand met waterspeelplaats aan de groene overkant van de IJssel

Het Muggeplein is heringericht.

Pleinen in de binnenstad autovrij

De SOD is voorstander van autovrije pleinen in de binnenstad. Zij bezocht hiertoe voorlichtings- en insprekavonden van Muggeplein en Grote Kerkhof. De gemeente heeft besloten het dossier te laten liggen tot na de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018. De SOD is een warm voorstander van een groene invulling van het autovrije plein, maar dat voorstel heeft het niet gehaald. De plannen die de gemeente had met de herinrichting van het Grote Kerkhof, het zogenaamde Stadspodium, vielen slecht bij de burgerij. Daarna komt de gemeente met nieuwe voorstellen. Het Muggeplein is in het verslagjaar heringericht.

De Worp

Een stadsstrand is gepland in het beschermd stadsgezicht aan de overkant van de IJssel. Hiertegen heeft de SOD geen bezwaar, mits er geen opvallende bebouwing komt. Buiten het strandseizoen is de bebouwing verwijderd. Er zijn serieuze plannen parkeerruimte te creëren op de Melksterweide op de Worp, maar van verschillende zijden wordt tegen zulke plannen bezwaar gemaakt. Het betreft namelijk het beschermd stadsgezicht.

Buitengebied

De SOD wil onderzoeken of zij het behoud van het onroerend erfgoed in het buitengebied van de gemeente in haar doelstellingen opneemt.

Publiciteit

Architectuur in Deventer tijdens het interbellum

Donateurs kunnen gratis een exemplaar afhalen bij de heer H. Vrielink, Loomanstraat 20, 7416 BS Deventer, tel. 0570 622 185. Belangstellenden kunnen het boek verwerven tegen betaling van € 13,50. Verzendkosten worden aan de koper in rekening gebracht.

Erfgoedbewaker en luis in de pels

Er zijn nog exemplaren gratis te verkrijgen van het jubileumboek ter gelegenheid van zestig jaar Stichting Oud Deventer.

Nieuwsbrief Oud Deventer

In 2017 verscheen tweemaal de *Nieuwsbrief Oud Deventer*. De *Nieuwsbrief* behandelt actuele onderwerpen die de SOD aangaan. De redactie van de *Nieuwsbrief* bestaat uit de dames A. Dijkstra-Kruit en A. de Oude-de Wolf en de heren N. Osinga en H. Vrielink, hoofdredacteur

Website: oud-deventer.nl

Met de goed bezochte en geactualiseerde website speelt de SOD onmiddellijk in op de actualiteit. Er staat ook nadere informatie in over de SOD.

De SOD was vertegenwoordigd met een standje op de Open Dag Zorg en Welzijn op 18 maart in het voormalige Jozef ziekenhuis, thans hoofdkantoor van Carinova.

Bestuur

Het dagelijks bestuur bestaat uit de heren:

A.G. Renkema, voorzitter,

N. Osinga, secretaris, secretariaat@oud-deventer.nl

H. Weulink, penningmeester.

Het algemene bestuur bestaat uit tien leden die ieder hun eigen aandachtsgebied hebben. Mevrouw A.L. Haag-Schepers heeft afscheid genomen van het bestuur. Drie nieuwe leden zijn toegetreden tot het algemeen bestuur, de heren J.Ph.G. Kaajan, P. Ruhe en W. Koetsveld. Gezocht wordt naar nieuwe bestuursleden.

Neelco Osinga, secretaris SOD

Wilt u ons steunen?

Word donateur. U steunt daarmee onze inspanningen om het gebouwde culturele erfgoed binnen de stad Deventer te behouden. U kunt zich per brief of per e-mail aanmelden bij het redactieadres of bij het secretariaat (zie rechterkolom).

De *Nieuwsbrief Oud Deventer* wordt toegezonden aan beleidsmakers, ambtenaren en donateurs van de SOD.

Penningmeester

Donaties kunnen worden overgemaakt op rekening NL 65 ABNA 063.16.63.002 t.n.v. Penningmeester Stichting Oud Deventer.

Secretariaat SOD

N. Osinga
Prof. Eijkmanstraat 17
7415 EK Deventer
Telefoon 0570-623139
E-mail: secretariaat@oud-deventer.nl

Redactieadres

H. Vrielink
Loomanstraat 20
7416 BS Deventer

Bezoek onze website

Breng een bezoek aan de vernieuwde website van de Stichting Oud Deventer!
www.oud-deventer.nl

Advertentie

Corps 9 geeft graag mooi verzorgde boeken uit. Over het algemeen zijn dit boeken die betrekking hebben op de historie van Deventer. Heeft u een mooi onderwerp en wilt u publiceren? Neem contact op met Pieter Ellens, telefoon 0570-617509

www.corps9.nl

Colofon

De Stichting Oud Deventer komt al vanaf 1948 op voor het behoud van gebouwd erfgoed binnen de gemeente Deventer, van panden met een historische en culturele waarde. We gaan in gesprek met het gemeentebestuur wanneer deze monumenten in het geding dreigen te komen. Daarnaast publiceren wij over gebouwen en ensembles om bij voorbaat de aandacht op hun waarde te vestigen. Deze *Nieuwsbrief* verschijnt sinds 1996 tweemaal per jaar, en wordt verspreid onder onze donateurs. Andere belangstellenden kunnen, zolang de voorraad strekt, een gratis exemplaar vinden bij de Athenaeumbibliotheek, of een nummer aanvragen bij het secretariaat. Voor de inhoud van de artikelen van redactieleden is de redactie als geheel verantwoordelijk.

Redactie Aly Dijkstra-Kruit, Neelco Osinga, Ria de Oude-de Wolf, Herman Vrielink
Fotografie De foto's zijn gemaakt door de redactie, tenzij anders vermeld
Vormgeving Allison grafische vormgeving, Deventer
Druk Ovimes, Deventer

ISSN 1872-7735

